BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 12 april 1994

betreffende steun die Portugal voornemens is te verlenen aan de staalonderneming Siderurgia Nacional

(Slechts de tekst in de Portugese taal authentiek)

(94/257/EGKS)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, inzonderheid op artikel 95, eerste en tweede alinea,

Na raadpleging van het Raadgevend Comité en met de eenparige instemming van de Raad;

Overwegende hetgeen volgt:

I

De staalindustrie in de Gemeenschap maakt op het ogenblik haar moeilijkste periode sinds de eerste helft van de jaren tachtig door. Dit is te wijten aan de algemene conjunctuurvertraging, die aanzienlijke gevolgen heeft gehad voor de industrie in het algemeen en de staalindustrie in het bijzonder, hetgeen heeft geleid tot een ernstig onevenwicht tussen vraag en aanbod, gepaard gaande met het ineenstorten van de prijzen. Bovendien is de internationale markt over het algemeen zwak geweest, bestaat er importdruk en is een handelsgeschil met de Verenigde Staten van Amerika gerezen, dat gevolgen heeft gehad voor een aanzienlijk deel van de EG-export naar die markt. Door al deze factoren te zamen is de financiële situatie van bijna alle staalondernemingen in de Gemeenschap verslechterd.

II

Op 30 juli 1993 heeft Portugal een herstructureringsplan voor zijn staalonderneming Siderurgia Nacional en de ter ondersteuning daarvan voorgenomen financiering bij de Commissie aangemeld met een verzoek om een beschikking overeenkomstig artikel 95 van het Verdrag.

Het plan is gericht op een herstructurering van de onderneming op economisch, financieel en organisatorisch vlak, met privatisering als het uiteindelijke doel. Een holdingonderneming zal worden opgericht, die drie onafhankelijke ondernemingen zal omvatten, gespecialiseerd in respectievelijk lange produkten, platte produkten en diensten.

Siderurgia Nacional is de enige staalonderneming in Portugal met een industriële omvang van betekenis. De onderneming heeft drie vestigingen op twee verschillende plaatsen: een te Maia voor lange produkten (uitsluitend betonstaal) en twee te Seixal, de ene voor koudgewalste platte produkten (verzinkte platen, vertind blik en koudgewalste plaat) en de andere voor lange produkten (betonstaal, walsdraad en staafstaal). De maximale capaciteit van de onderneming is momenteel 275 000 ton per jaar koudgewalste platte produkten en 880 000 ton per jaar warmgewalste lange produkten (360 000 ton in Maia en 520 000 ton in Seixal).

Het voornaamste onderdeel van het herstructureringsplan is de vervanging van de hoogoven van het bedrijf te Seixal voor lange produkten door een vlamboogoven DC-EAF 140t. Deze oven heeft een capaciteit van ongeveer 900 000 ton vloeibaar staal per jaar en kan bij volledig gebruik tot bijna een verdubbeling van de uiteindelijke produktie leiden. De Portugese autoriteiten hebben toegezegd dat de ovencapaciteit niet volledig zal worden gebruikt, dat de oven alleen gedurende bepaalde perioden in werking zal worden gesteld om te kunnen profiteren van lagere elektriciteitstarieven en dat de produktie van vloeibaar staal beperkt zal blijven tot de produktiecapaciteit van de walserij.

Het plan voorziet tevens in de definitieve sluiting van de walserijen voor lichte en middelzware profielen in de vestiging te Seixal voor lange produkten einde 1995, waardoor de produktiecapaciteit van lange produkten van de onderneming met 140 000 ton per jaar zal worden teruggebracht tot 740 000 ton per jaar. Na deze sluitingen zal er slechts één walserij per bedrijf zijn. Er zijn geen verdere capaciteitsverminderingen mogelijk zonder sluiting van een van de vestigingen. Voorts zullen op enige punten verbeteringen in de resterende uitrusting worden aangebracht, ten einde de kwaliteit en de aansluiting van de produkten op de vraag van de markt te verbeteren.

In het plan zijn tevens commerciële maatregelen opgenomen om het distributienet te verbeteren. Daarnaast omvat het enige milieu-investeringen, alsmede sociale en financiële maatregelen om compensatie voor de afvloeiende werknemers en de toekomstige levensvatbaarheid van het bedrijf te waarborgen.

Wat de werkgelegenheid betreft, wordt een vermindering van het personeelsbestand met 1 798 werknemers overwogen, van 3 208 einde 1992 tot 1 410 in 1997, ofte wel een vermindering van 56,04 %.

De financiering van het plan omvat steunelementen die de Commissie als onverenigbaar met het Verdrag en met de bepalingen van Beschikking nr. 3855/91/EGKS van de Commissie (1) (hierna de „Staalsteuncode" genoemd) beschouwt. Met die steun is een bedrag van maximaal 60,12 miljard esc. gemoeid voor de kwijtschelding van schulden en een noodzakelijke injectie van nieuw kapitaal. De spreiding van dit bedrag over de in aanmerking komende kosten kan echter veranderen in het licht van de voorgenomen privatisering.

De bijkomende sociale en milieusteun van maximaal 11,07 miljard esc. en de benodigde EGKS-lening van 18,3 miljard esc. zullen door de Commissie afzonderlijk worden beoordeeld.

III

De Commissie heeft de levensvatbaarheid van het herstructureringsplan beoordeeld met toepassing van dezelfde criteria als zij tijdens de voorgaande herstructurering van de staalindustrie in de Gemeenschap heeft opgelegd. De Commissie ziet, mits het herstructureringsplan strikt wordt gevolgd, geen aanleiding om de conclusies van het door de externe deskundige ingediende rapport te bestrijden, volgens welke de onderneming onder normale omstandigheden einde 1997 levensvatbaar zou moeten zijn.

IV

De uiterst moeilijke situatie op de EG-staalmarkt heeft in verscheidene Lid-Staten, waaronder Portugal, de sector in gevaar gebracht. De doelstelling de Portugese openbare staalsector een gezonde en economisch levensvatbare structuur te geven, draagt bij tot het verwezenlijken van de met name in de artikelen 2 en 3 vervatte doelstellingen van het Verdrag. De Commissie is van oordeel dat de door Portugal vastgestelde maatregelen inzake financiële ondersteuning door de overheid noodzakelijk zijn om deze doelstellingen te verwezenlijken. De Commissie staat derhalve voor een situatie die in het Verdrag niet is geregeld. Onder deze uitzonderlijke omstandigheden moet een beroep worden gedaan op artikel 95, eerste alinea, van het Verdrag, opdat de Gemeenschap de in de inleidende artikelen van het Verdrag vervatte doelstellingen kan nastreven.

Het is echter tevens van essentieel belang te waarborgen dat de goedgekeurde steun tot het absoluut noodzakelijke beperkt blijft en de voorwaarden waaronder het handelsverkeer in de Gemeenschap plaatsvindt niet zodanig veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad, met name gezien de huidige moeilijkheden op de EG-staalmarkt. Het is dan ook belangrijk dat als tegenwicht passende maatregelen worden genomen die in verhouding staan tot de omvang van de bij wijze van uitzondering goedgekeurde steun, zodat een belangrijke bijdrage wordt geleverd tot de in de sector noodzakelijke structurele aanpassing.

(1) PB nr. L 362 van 31. 12. 1991, blz. 57.

Bij haar beoordeling van het Portugese plan en het bepalen van de op grond van artikel 95 voor te stellen steun heeft de Commissie naast de gebruikelijke overwegingen ook rekening gehouden met de bijzondere situatie van Portugal en met de Verklaring bij de Conclusies van de bijeenkomst van de Raad op industriegebied van 25 februari 1993, waarbij de Commissie werd genodigd de bijzondere problemen te onderzoeken van Lid-Staten waar slechts één kleine onderneming is of waar de genomen maatregelen bijzondere negatieve gevolgen hebben.

V

Wat de in het plan voorgenomen capaciteitsverminderingen betreft, is het noodzakelijk te verlangen dat alle sluitingen definitief en onomkeerbaar zijn, zodat de betrokken capaciteit niet langer op de communautaire staalmarkt drukt. Bijgevolg moeten de gesloten installaties worden verschroot of worden verkocht voor gebruik buiten Europa. Voorts mag, om een reëel effect op lange termijn op het stuk van de vermindering van het huidige onevenwicht tussen vraag en aanbod op de EG-staalmarkt te waarborgen, gedurende ten minste vijf jaar vanaf de datum van de laatste opheffing van capaciteit volgens het plan of, indien deze later valt, de datum van de laatste uitkering van steun voor investeringen volgens het plan, de capaciteit die volgens het ondersteunde herstructureringsplan overblijft voor ruwstaal en warmgewalste eindprodukten niet worden verhoogd, tenzij als gevolg van een verbetering van de produktiviteit. Het is ook van essentieel belang dat het in het herstructureringsplan opgenomen tijdschema van de sluitingen wordt nageleefd.

VI

Het is niet alleen noodzakelijk gedurende de volledige herstructureringsperiode te waarborgen dat de goedgekeurde steun de onderneming in staat stelt opnieuw levensvatbaar te worden, maar ook dat deze steun tot het strikt noodzakelijke beperkt blijft. In dit verband moet ook worden gewaarborgd dat de onderneming niet als gevolg van de financiële herstructureringsmaatregelen een oneerlijk voordeel ten opzichte van andere ondernemingen in de sector verkrijgt, doordat bij het begin haar netto financiële lasten minder bedragen dan 3,5 % van de jaaromzet, het huidige gemiddelde voor staalondernemingen in de Gemeenschap. Ook moet als eis worden gesteld dat de onderneming of haar wettelijke opvolger vermindering noch vrijstelling van belastingen met betrekking tot verliezen uit het verleden die door steun uit hoofde van het herstructureringsplan worden gedekt, kan vragen of krijgen. Voorts moeten eventuele bijkomende leningen tegen normale marktcondities worden verstrekt en mag geen voorkeursbehandeling worden verleend met betrekking tot eventuele nieuwe schulden jegens de overheid.

VII

De tenuitvoerlegging van deze beschikking vereist een strikt toezicht door de Commissie gedurende de volledige herstructureringsperiode en tot einde 1998.

Om dit toezicht daadwerkelijk te kunnen uitoefenen, zal de Commissie in alle opzichten nauwe medewerking verlangen van Portugal, waaraan duidelijke en strikte rapportageverplichtingen zullen worden opgelegd.

Met name op de volgende punten zal nauwlettend moeten worden toegezien :

— naleving van de verplichting tot sluiting van de walserijen voor lichte en middelzware profielen te Seixal,

— vorderingen in de richting van levensvatbaarheid,

— verlening van steun uit hoofde van dit herstructureringsplan, en de bron, modaliteiten en voorwaarden van eventuele bijkomende financiering, uitgaande boven die in het plan voorzien,

— verrichte investeringen,

— personeelsverminderingen,

— produktie en de gevolgen voor de markt,

— financiële resultaten.

De Commissie zal zesmaandelijkse verslagen bij de Raad indienen om hem van de ontwikkelingen op de hoogte te houden.

Verder moet worden gewaarborgd dat de steun niet voor oneerlijke mededingingspraktijken wordt gebruikt. Voorts kan de Commissie overeenkomstig artikel 47 van het Verdrag overgaan tot verificaties ter plekke om na te gaan of de verstrekte informatie met de werkelijkheid overeenstemt en met name of de aan de goedkeuring van de steun verbonden voorwaarden worden nagekomen. Mocht in dit verband een Lid-Staat bij de Commissie klagen dat de overheidssteun de onderneming in staat stelt onder de normale prijs te verkopen, dan zal de Commissie meer bepaald overeenkomstig artikel 60 van het Verdrag een onderzoek instellen.

Mocht de Commissie voorts op basis van de verstrekte informatie tot de vaststelling komen dat de in haar beschikking ex artikel 95 van het Verdrag gestelde voorwaarden niet zijn nagekomen, dan kan zij eisen dat de uitkering van steun wordt opgeschort of dat reeds uitgekeerde steun wordt teruggevorderd. Voegt een Lid-Staat zich niet naar die beschikking, dan moet artikel 88 van het Verdrag toepassing vinden.

De Commissie kan besluiten dat alle verslagen op kwartaalbasis moeten worden uitgebracht. Zij kan ook besluiten zich bij haar toezichthoudende taak door een in overeenstemming met Portugal gekozen onafhankelijk consulent te laten bijstaan.

De Commissie zal er met gebruikmaking van al haar bevoegdheden op toezien dat de steunontvangende onderneming de voorwaarden van deze beschikking, waaronder die betreffende de noodzakelijk vorderingen in de richting van levensvatbaarheid, en haar andere uit de toepassing van het Verdrag voortvloeiende verplichtingen nakomt. Mocht uit de toezichtsverslagen blijken dat er sprake is van aanzienlijke afwijkingen van de financiële gegevens die als basis voor het beoordelen van de levensvatbaarheid hebben gediend, dan kan de Commissie eisen dat passende maatregelen worden genomen om de herstructureringsmaatregelen te versterken.

VIII

Een beschikking ex artikel 95 van het Verdrag tot goedkeuring van overheidssteun is, gezien het bepaalde in artikel 4, onder c), van het Verdrag, een buitengewone maatregel. Gelet op het bovenstaande kan de Commissie in dit geval bij wijze van uitzondering haar goedkeuring aan de voorgenomen steun hechten, mits de door haar gestelde voorwaarden en eisen worden nagekomen. De betrokken steun, waarmee herstel van de levensvatbaarheid tegen eind 1997 wordt beoogd, moet echter als de laatste worden beschouwd. Mocht tegen die tijd de levensvatbaarheid niet zijn hersteld, dan mag Portugal voor de onderneming niet opnieuw om een afwijking ex artikel 95 van het Verdrag verzoeken,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

1. Het maximale steunbedrag van 60,12 miljard esc. dat Portugal voornemens is aan Siderurgia Nacional toe te kennen, kan als verenigbaar met de goede werking van de gemeenschappelijke markt worden beschouwd, mits de in de artikelen 2 tot en met 5 gestelde voorwaarden en eisen worden nagekomen. Dit bedrag is, volgens een indicatieve uitsplitsing in het licht van de voorgenomen privatisering, bedoeld om de kosten van de nieuwe kapitaalinjectie (38 miljard esc.) en van de kwijtschelding van schulden (22,12 miljard esc.) te dekken.

2. De steun is zodanig berekend dat de onderneming tegen einde 1997 levensvatbaar kan zijn. Indien de onderneming tegen die tijd niet levensvatbaar is, zal Portugal voor die onderneming niet om een nieuwe afwijking krachtens artikel 95 van het EGKS-Verdrag verzoeken.

3. De steun mag niet voor oneerlijke mededingingspraktijken worden gebruikt.

4. Onverminderd in dit artikel bedoelde steunmaatregelen in het kader van het herstructureringsplan worden eventuele leningen aan de onderneming tegen normale marktcondities verstrekt, worden aan de begunstigde onderneming geen schuldmoratoria toegekend en geniet de onderneming met betrekking tot schulden jegens de overheid geen voorkeursbehandeling.

Artikel 2

1. De walserijen voor lichte en middelzware profielen te Seixal worden definitief gesloten. Dit komt neer op een totale opheffing van capaciteit van 140 000 ton per jaar, zodat de maximale produktiecapaciteit van lange produkten beperkt wordt tot 740 000 ton per jaar (380 000 ton per jaar te Seixal en 360 000 ton per jaar te Maia).

2. De hoogoven van het bedrijf voor lange produkten te Seixal wordt buiten gebruik gesteld en wordt vervangen door een vlamboogoven DC-EAF 140t.

3. De opheffingen van capaciteit worden uiterlijk overeenkomstig het in het herstructureringsplan opgenomen tijdschema uitgevoerd, dit wil zeggen uiterlijk einde 1995.

4. Om te waarborgen dat de in de leden 1 en 2 genoemde opheffingen van capaciteit definitief zijn, worden de betrokken installaties gesloopt of buiten Europa verkocht.

5. De begunstigde onderneming mag gedurende ten minste vijf jaar vanaf de datum van de laatste opheffing van capaciteit volgens het herstructureringsplan of, indien deze later valt, de datum van de laatste uitkering van steun voor investeringen volgens het plan, haar volgens het plan overblijvende capaciteit van ruwstaal en warmgewalste eindprodukten niet verhogen, tenzij als gevolg van een verbetering van de produktiviteit.

6. Zolang er sprake is van de in lid 5 bedoelde capaciteitsbeperking, is de produktie van vloeibaar staal van de onderneming, met inbegrip van die van de in lid 2 bedoelde nieuwe vlamboogoven niet groter dan de produktiecapaciteit van de warmwalserijen van de onderneming.

Artikel 3

Aan de goedkeuring van de in artikel 1 bedoelde steun zijn verder de volgende voorwaarden verbonden :

a) De netto financiële lasten van de nieuwe onderneming bedragen bij het begin ten minste 3,5 % van de jaaromzet.

b) De onderneming of haar rechtsopvolger mag geen belastingvermindering of -vrijstelling vragen of krijgen met betrekking tot verliezen uit het verleden die door overheidssteun worden gedekt.

c) De begunstigde onderneming voert alle herstructureringsmaatregelen uit die zijn opgenomen in het herstructureringsplan zoals dit bij de Commissie is ingediend, en dit overeenkomstig het daarin vastgelegde tijdschema.

Artikel 4

1. Portugal verleent zijn volle medewerking aan de volgende toezichtsregelingen :

a) Portugal dient bij de Commissie tweemaal per jaar, uiterlijk op 15 maart en op 15 september, een verslag in dat overeenkomstig de bijlage volledige informatie betreffende de begunstigde onderneming en de herstructurering ervan bevat. Het eerste verslag moet uiterlijk op 15 maart 1994, het laatste uiterlijk op 15 september 1998 bij de Commissie inkomen, tenzij de Commissie anders beslist.

b) De verslagen bevatten alle informatie die de Commissie nodig heeft om het verloop van de herstructurering, de installatie en de benutting van capaciteiten te volgen, alsook voldoende financiële gegevens om de Commissie in staat te stellen na te gaan of aan de door haar gestelde voorwaarden en eisen wordt voldaan. De verslagen bevatten ten minste alle in de bijlage vereiste informatie ; de Commissie behoudt zich het recht voor op basis van haar ervaringen bij het toezicht deze bijlage te wijzigen. Portugal verplicht de begunstigde onderneming alle relevante gegevens bekend te maken die onder andere omstandigheden als vertrouwelijk kunnen worden beschouwd.

2. De Commissie stelt op basis van de verslagen halfjaarlijkse verslagen op die uiterlijk op 1 mei en op 1 november bij de Raad worden ingediend, zodat indien nodig een discussie in de Raad kan plaatsvinden. Wanneer de begunstigde onderneming investeringen met het oog op de installatie van nieuwe capaciteit of de uitbreiding van bestaande capaciteit overweegt, stelt de Commissie de Raad hiervan in kennis op basis van een verslag waarin de financiële regelingen worden uiteengezet en waarin wordt aangetoond dat er geen sprake is van overheidssteun.

Artikel 5

1. De Commissie kan te allen tijde besluiten dat de in artikel 4, lid 1, bedoelde verslagen op kwartaalbasis moeten worden ingediend, indien zij zulks voor de uitvoering van haar toezichtstaken nodig acht. De Commissie kan ook te allen tijde besluiten een in overeenstemming met Portugal gekozen onafhankelijke consulent ermee te belasten de resultaten van het toezicht te evalueren, noodzakelijk onderzoek te verrichten en aan de Raad verslag uit te brengen.

2. De Commissie kan zo nodig overeenkomstig artikel 47 van het EGKS-Verdrag verificaties bij de steunontvangende onderneming verrichten om na te gaan of de informatie in de in artikel 4, lid 1, bedoelde verslagen juist is en met name of aan de in deze beschikking gestelde voorwaarden wordt voldaan. In dit verband zal de Commissie, indien een Lid-Staat bij haar klaagt dat overheidssteun, meer bepaald overeenkomstig artikel 60 van het EGKS-Verdrag een onderzoek instellen.

3. De Commissie ziet er bij het beoordelen van de in artikel 4, lid 1, genoemde verslagen op toe dat inzonderheid aan de in artikel 1, lid 4, gestelde eisen wordt voldaan.

Artikel 6

1. Onverminderd de mogelijkheid tot oplegging van sancties krachtens het EGKS-Verdrag kan de Commissie eisen dat de uitkering van steun wordt opgeschort of reeds uitgekeerde steun wordt teruggevorderd, indien zij op basis van de ontvangen informatie op enig ogenblik tot de vaststelling zou komen dat niet aan de in deze beschik-

king gestelde voorwaarden is voldaan. Indien Portugal zijn verplichtingen uit hoofde van een dergelijke beschikking niet nakomt, zal artikel 88 van het EGKS-Verdrag toepassing vinden.

2. Indien de Commissie op basis van de in artikel 4, lid 1, genoemde verslagen vaststelt dat zich aanzienlijke afwijkingen hebben voorgedaan ten opzichte van de financiële gegevens die als grondslag voor de beoordeling van de levensvatbaarheid hebben gediend, kan zij eisen dat Portugal passende maatregelen neemt om de herstructureringsmaatregelen van de steunontvangende onderneming te versterken.

Artikel 7

Deze beschikking is gericht tot de Republiek Portugal.

Gedaan te Brussel, 12 april 1994.

Voor de Commissie

Karel VAN MIERT

Lid van de Commissie

BIJLAGE

Aan de Commissie te verschaffen informatie

a) **Capaciteitsverminderingen**

— datum (of verwachte datum) van stopzetting van produktie,

— datum (of verwachte datum) van de ontmanteling (1) van de betrokken installatie,

— indien de installatie wordt verkocht, datum (of verwachte datum) van verkoop, identiteit en land van koper,

— verkoopprijs.

b) **Investeringen**

— details van uitgevoerde investeringen,

— datum van voltooiing,

— de kosten van de investering, de financieringsbronnen en het bedrag van eventuele, hiermee verband houdende steun,

— datum van de betaling van de steun.

c) **Personeelsverminderingen**

— aantal verloren arbeidsplaatsen en tijdschema,

— totale kosten,

— overzicht van de wijze waarop de kosten worden gefinancierd.

d) **Gevolgen voor de produktie en de markt**

— maandelijkse produktie van ruwstaal en afgewerkte produkten per categorie,

— verkochte produkten, met inbegrip van volumes, prijzen en markten.

e) **Financiële resultaten**

— evolutie van geselecteerde financiële ratio's om te verzekeren dat vordering wordt gemaakt in de richting van levensvatbaarheid (de financiële resultaten en ratio's moeten worden verschaft op een manier die toelaat vergelijkingen te maken met het financiële herstructureringsplan van de onderneming),

— niveau van financiële lasten,

— details en tijdschema van ontvangen steun en gedekte kosten,

— voorwaarden van eventuele nieuwe leningen (ongeacht de bron).

f) **Privatisering**

— verkoopprijs en behandeling van bestaande passiva,

— aanwending van de opbrengst van de verkoop,

— datum van de verkoop,

— financiële positie van de onderneming op het tijdstip van de verkoop.

g) **Oprichting van nieuwe ondernemingen of nieuwe installaties die capaciteitsuitbreidingen inhouden**

— identiteit van alle deelnemers uit de particuliere en openbare sector,

— bronnen van hun financiering van de oprichting van de nieuwe onderneming of nieuwe installaties,

— voorwaarden inzake de deelneming van de particuliere en openbare aandeelhouders,

— beheerstructuur van de nieuwe onderneming.

---

(1) Zoals omschreven in Beschikking nr. 3010/91/EGKS van de Commissie (PB nr. L 286 van 16. 10. 1991, blz. 20).